KKV Körkép – 2011 / október:
A kis- és közepes vállalkozások üzleti helyzete és hitelfelvételeik alakulása

A Figyelő, az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáselemző Intézet (GVI) és a Volksbank Zrt. 2005 januárjában közös kutatást indított a kis- és közepes vállalkozások üzleti helyzetének, rövid távú kilátásainak feltárására és e cégcsoport üzleti helyzetét befolyásoló gazdasági és intézményi tényezők és hatások felmérésére. . E vizsgálat során negyedévente összesen 300, a feldolgozóipar, az építőipar és a szolgáltatások területén működő céget kérdezünk meg, és elemezzük az eredményeket. A minta negyedévről negyedévre azonos szerkezetű marad, a megkérdezett vállalatok reprezentálják a kis- és közepes cégek csoportjának gazdasági teljesítményét és ágazati megoszlását.

Az előző év azonos időszakát, illetve az előző negyedévet figyelembe véve 2011 harmadik negyedévében bővült a magyar gazdaság teljesítménye. A KSH és az Ecostat gyorsbecslése alapján Magyarország bruttó hazai terméke 1,4%-kal (a naptári hatás kiszűrésével 1,5%-kal) növekedett 2011. harmadik negyedévében az előző év azonos időszakához viszonyítva, míg az előző negyedévhez képest 0,5%-os volt a bővülés. A magyar gazdaság 2011 első három negyedévére vetítve 1,8%-kal nőtt.

A kis és közepes vállalkozások jelenlegi üzleti helyzetére vonatkozó indikátorok közül kizárólag a rendelésállomány mutatója emelkedett. A jövőre irányuló várakozások is hasonlóan alakultak az elmúlt három hónap során: csak a beruházási aktivitást tervezik növelni az előző negyedévhez képest a vállalkozások, a többi mutató értéke csökkent, ráadásul az összes indexben visszaesés figyelhető meg az előző év azonos időszakához viszonyítva. Mindezek következtében a KKV Konjunktúraindex értékének jelentősebb mértékű csökkenése figyelhető meg 2011 harmadik negyedévében, így a 2008-as és a 2009-es kivételével a mostani az eddigi legalacsonyabb októberi érték. A Bizonytalansági Index az előző negyedévhez képest nem változott, ami azt jelenti, hogy a vélemények különbözősége a kis és közepes vállalkozások jelenlegi és várható üzleti helyzetének megítélését illetően viszonylag magas szinten maradt.

1. Konjunktúra

1.1. Bruttó hazai termék (GDP)

Az előző év azonos időszakát, illetve az előző negyedévet figyelembe véve 2011 harmadik negyedévében bővült a magyar gazdaság teljesítménye. A KSH és az Ecostat gyorsbecslése alapján Magyarország bruttó hazai terméke 1,4%-kal (a naptári hatás kiszűrésével 1,5%-kal) növekedett 2011 harmadik negyedévében az előző év azonos időszakához viszonyítva, míg az előző negyedévhez képest 0,5%-os volt a bővülés. A magyar gazdaság 2011 első három negyedévére vetítve 1,8%-kal nőtt (lásd a 1.1.1. ábrát).

1.1.1. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) volumenindexei (%), szezonálisan és naptári hatással kiigazított, kiegyensúlyozott adatok, előző negyedév=100,0%; 1995. II. negyedév - 2011. III. negyedév

1.2. Konjunktúra- és Bizonytalansági Index

A kis- és közepes vállalkozások jelenlegi üzleti helyzetre vonatkozó indikátorok közül kizárólag a rendelésállomány mutatója emelkedett, viszont 2010 harmadik negyedévéhez képest egyik konjuntúramutató értéke sem csökkent (lásd az 1.2.1. ábrát). A jövőre irányuló várakozások is hasonlóan alakultak az elmúlt három hónap során, hiszen csak a beruházási aktivitást tervezik növelni az előző negyedévhez képest a vállalkozások, a többi mutató értéke csökkent, ráadásul az összes indexben visszaesés figyelhető meg az előző év azonos időszakához viszonyítva (lásd a 1.2.2. ábrát). Mindezek következtében a KKV Konjunktúraindex értékének jelentősebb mértékű csökkenése figyelhető meg 2011. harmadik negyedévében, így a 2008-as és a 2009-es kivételével a mostani a legalacsonyabb októberi érték. A Bizonytalansági Index az előző negyedévhez képest nem változott, vagyis a vélemények különbözősége a kis és közepes vállalkozások jelenlegi és várható üzleti helyzetének megítélését illetően viszonylag magas szinten maradt (lásd a 1.2.3. ábrát).

A konjunktúraindex a cégek tulajdonosi hátterét és exporttevékenységét figyelembe véve valamennyi vállalati kategóriában csökkent, egyedül a legkisebb (49 fő alatti) cégek körében figyelhető meg emelkedés az elmúlt három hónaphoz képest.

1.2.1. ábra: KKV Körkép: Konjunktúramutatók, 2005. január - 2011. október

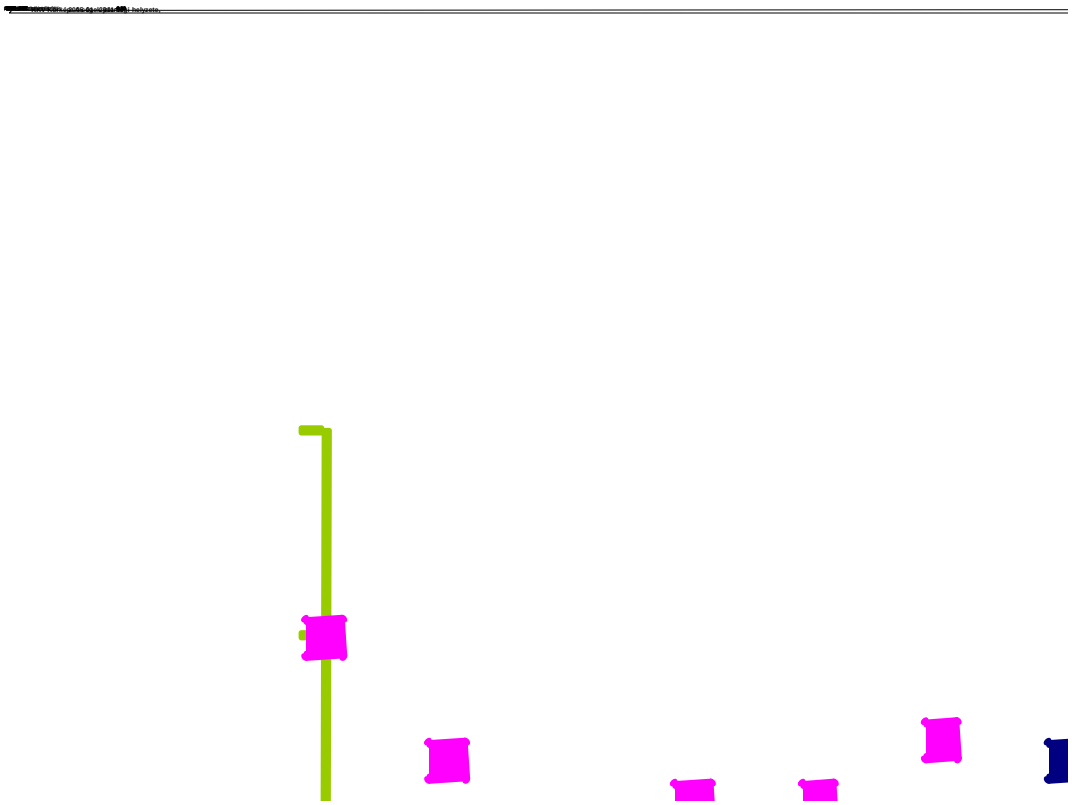

1.2.2. ábra: KKV Körkép: Rövid távú várakozások, 2005. január - 2011. október

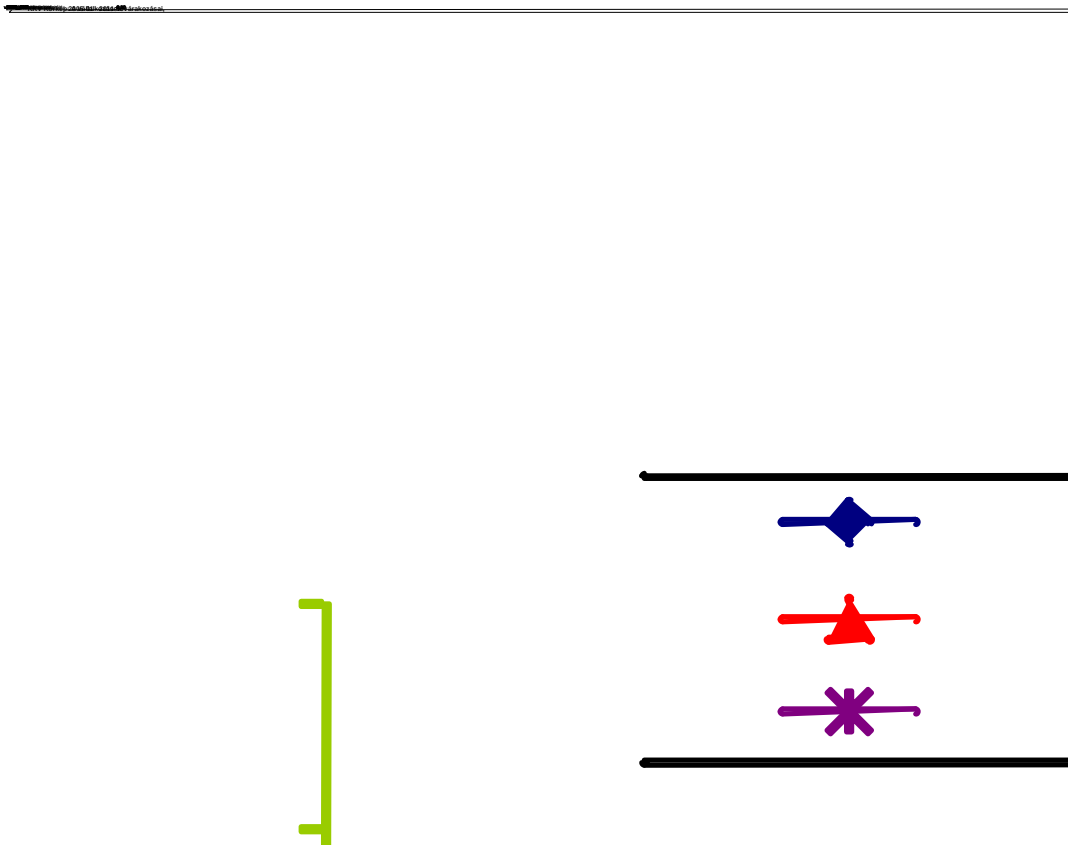

1.2.3. ábra: KKV Körkép: A Konjunktúra- és Bizonytalansági Index alakulása, 2005. január - 2011. október

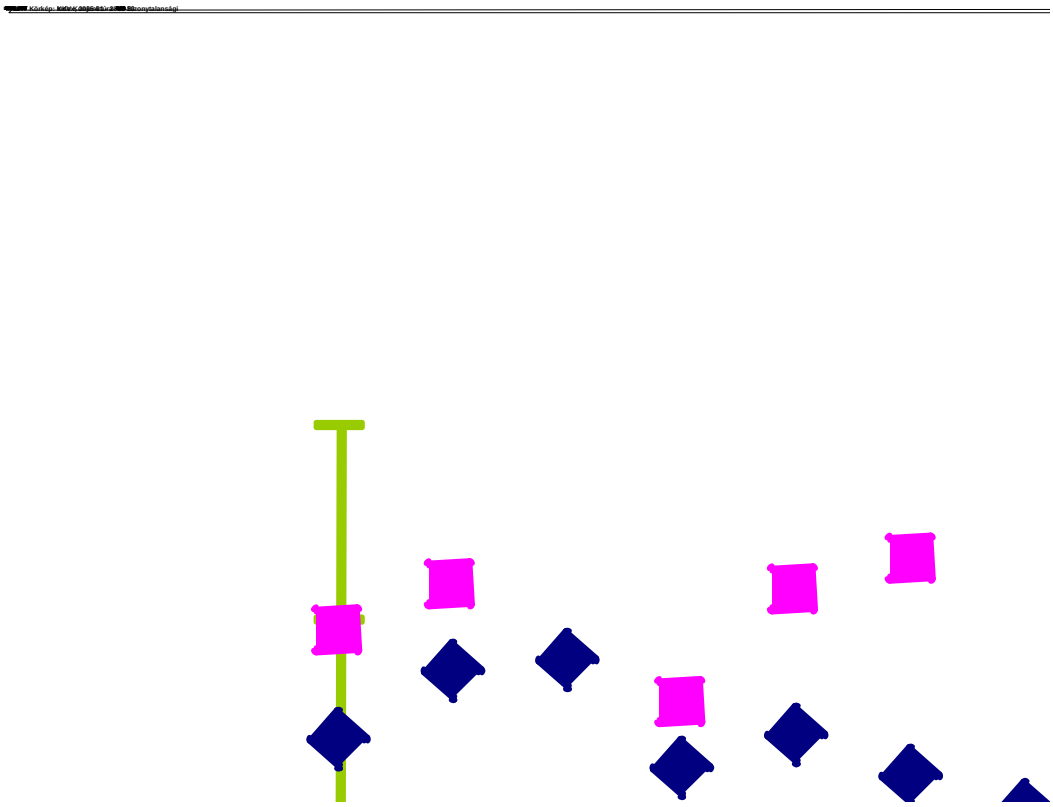

Megjegyzés: bal skála KKV Konjunktúraindex, jobb skála KKV Bizonytalansági Index

2. A KKV-k hitelfelvételeinek alakulása

Legfrissebb adatfelvételünk során kitértünk a vállalatok néhány, hitelfelvétellel kapcsolatos jellemzőjére is. A kérdések egy része szerepelt korábbi adatfelvételek során is, így lehetőség nyílt az eredmények összehasonlítására.

2.1. Jelenlegi banki hitelek és típusaik

2011 októberében a megkérdezett kis- és közepes vállalkozások 71%-a rendelkezett valamilyen banki hitellel. Ez az arány 10 százalékponttal magasabb a 2009 áprilisában mért adatnál, de az előző negyedévi értéket is 4 százalékponttal felülmúlja (lásd a 2.1.1. ábrát).

2.1.1. ábra: Banki hitellel rendelkező cégek aránya (%), 2009. április, 2010. július, 2011. július, 2011. október

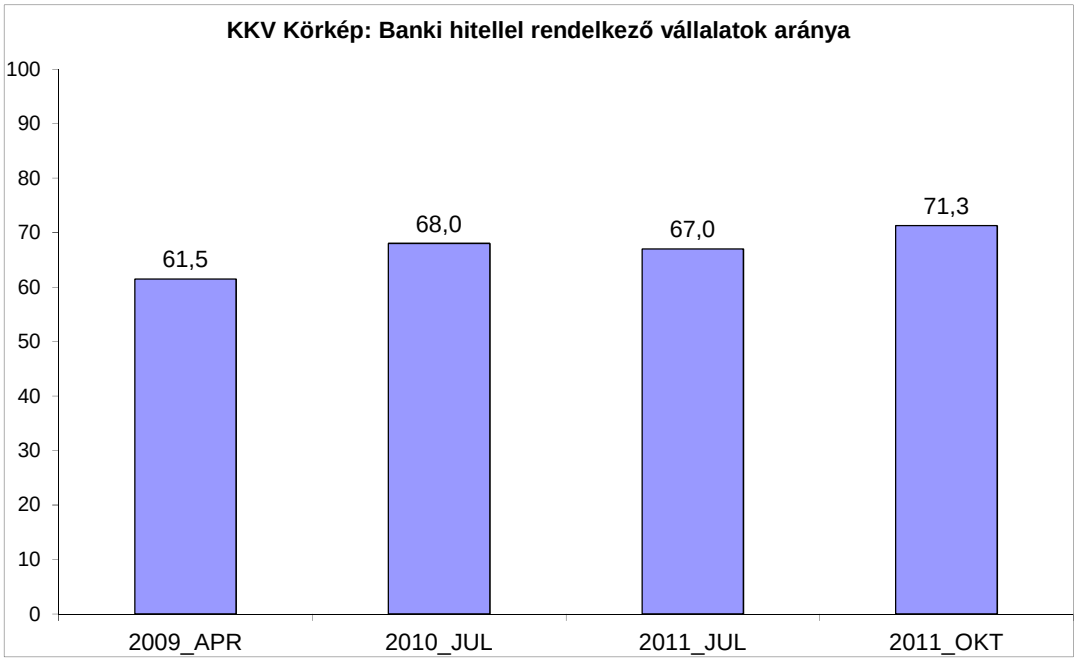

A hitelek típusát tekintve megállapítható, hogy a cégek leginkább forintban vannak eladósodva, és 2009 áprilisához képest 20%-ról 11%-ra csökkent a svájci frank hitellel rendelkező cégek aránya (lásd a 2.1.2. ábrát).

2.1.2. ábra: A banki hitelek típusa (%), 2009. április, 2011. október

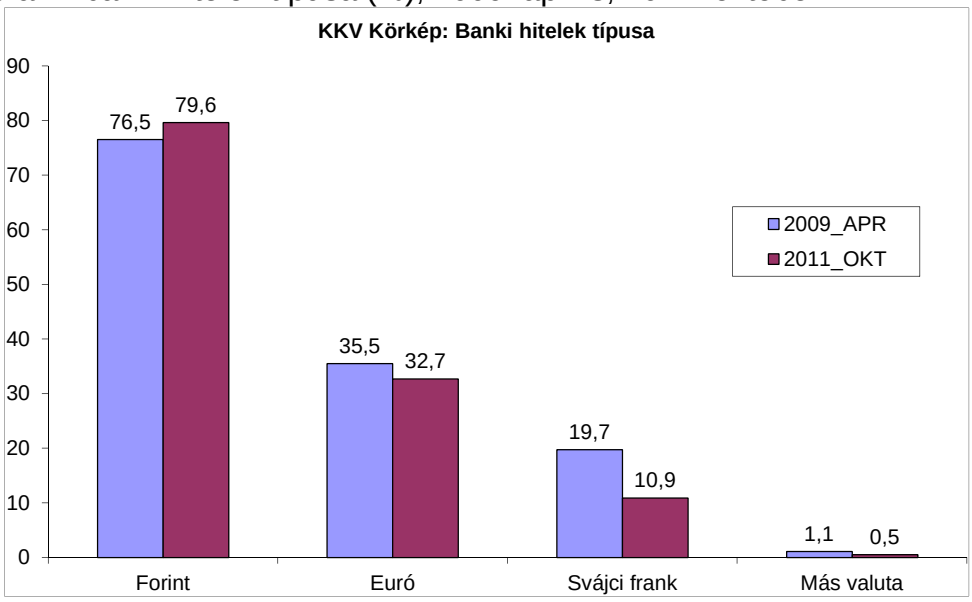

2.2. Érdeklődés hitelfelvétel iránt

Az elmúlt félév során a megkérdezett vállalkozások 23%-ával fordult elő, hogy egy banknál érdeklődtek a hitelfelvétel lehetősége iránt. Ez az arány 2 százalékponttal alacsonyabb, mint az előző negyedévben. A banki hitel iránt az elmúlt hat hónap során érdeklődő cégek háromnegyede végül igényelt hitelt, és az érdeklődő vállalkozások 65%-a meg is kapta, vagy éppen elbírálás alatt van az igénylése. A cégek 16%-a végül a kedvezőtlen feltételek miatt nem vett fel hitelt, 9%-uk pedig azért, mert nem volt rá szükségük (lásd 2.2.1. ábra).

2.2.1. ábra: A vállalkozások megoszlása a hiteligénylés szerint (%), 2009. április, 2010. július, 2011. július, 2011. október

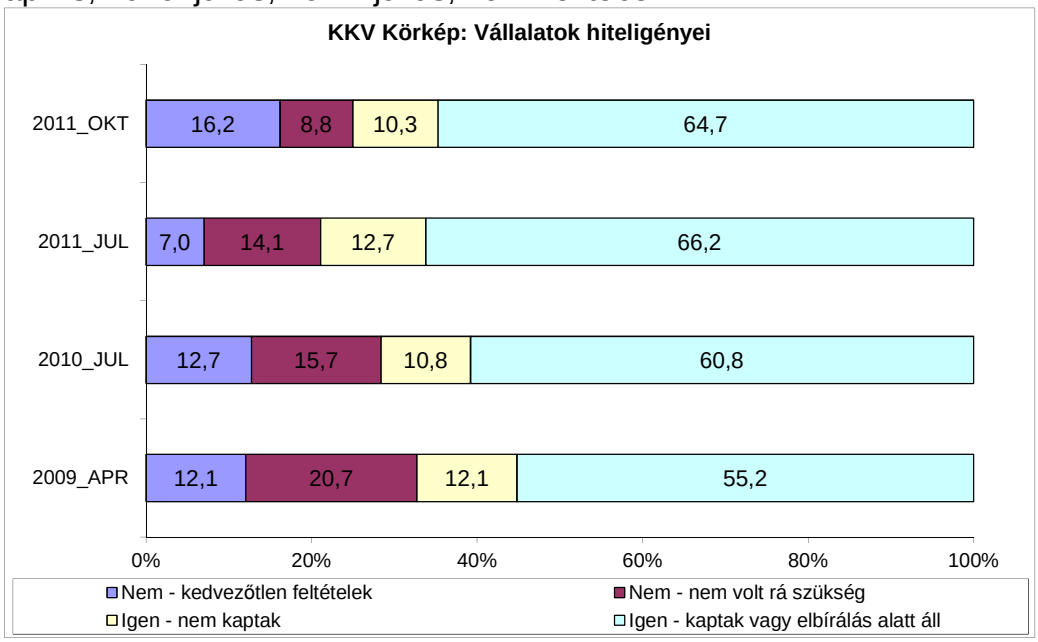

Köszönjük, hogy válaszolt kérdőívünkre! A részletes tanulmány megtalálható a GVI honlapján: www.gvi.hu